

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Soru Cevap

Libya Sahasındaki Siyasi Gelişmeler

Soru:

04 Kasım 2017 tarihinde Şarku'l Avsat gazetesi, "Kahire görüşmelerinde Libya ordusunun birleşmesi konusunda anlaşmaya varıldığını" bildirdi. Libya askeri yetkilileri, Libya ordusunun yapısını belirlemek amacıyla 30 Ekim 2017 tarihinde Kahire'de bir araya geldiler. Malum, 21 Eylül 2017'den itibaren Birleşmiş Milletler (BM) Libya Elçisi Çassan Selame, çözüm için yol haritası belirlemek amacıyla Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti Başkanı Fayez Serrac ve Tobruk merkezli Temsilciler Meclisi ile yapılan görüşmelere başkanlık etmeye başladı. Ancak görüşmeler, 2015 yılı sonunda imzalanan Suheytrat Anlaşması'nın 8. maddesindeki çıkmaz nedeniyle bir ayı doldurmadan askıya alındı.

Soru şu: Askeri toplantılar, siyasi görüşmelerin başarısız olduğu anlamına gelir mi? Başka bir deyişle askeri toplantılar, başarısızlıkla sonuçlanan siyasi görüşmelerin ardından 8. Maddeye askeri çözüm bulmak için mi?

Sonra tarafların daha önce mutabakata vardığı, şimdi ise uzlaşamadıkları Suheytrat Anlaşması'ndan bu yana geçen iki yıllık süre zarfından ne gibi yeni gelişme oldu ki? Teşekkür ederim.

Cevap: Yeni hiçbir şey olmadı. O gün taraflar, anlaşmazlık unsurları mevcudiyetini koruyorken Suheytrat Anlaşması'nı imzaladılar. Suheytrat Anlaşması'nı imzalamaktan her bir tarafın kendine özgü amacı ve motifleri vardı. Resmin netleşmesi adına aşağıdaki hususlara bir göz atmakta fayda var:

1- Kaddafi döneminin siyasi eliti, İngiltere yanlısı idi. Amerikan nüfuzunun emaresi bile yoktu. Kaddafi saltanatı sona erdi. Ancak kökleri tamamen kazınmadığı için Kaddafi döneminin siyasi eliti yeniden yükselişe geçti. Libyalı politikacıların çoğunun İngiliz yanlısı olup Amerikan yanlısı siyasi elitin hiçbir etkinliği yoktu... Bu yüzden Avrupa, hükümetin kurulması ve Temsilciler Meclisi seçimleri düzenlenmesi için olabildiğince acele ediyordu. Zira eski siyasi elitin etkisi nedeniyle seçim sonuçlarının kendi yararına olacağını düşünüyordu... Amerika ise İngiliz yanlısı siyasi elitin karşısında duracak yeni bir siyasi elit üretene kadar seçimlerin ötelenmesini istiyordu. Başka bir deyişle Avrupa, siyasi çözüm konusunda acele ederken, Amerika, yeni siyasi elit üretene dek çözümlerin ertelenmesini istiyordu. Amerika'nın önünde alışık olduğumuz üzere askeri küstahlık yoluyla bu siyasi sınıfı üretmekten başka bir seçenek yoktu.

2- Amerika, çıkarlarının uşaklığını yapmak ve Libya'da çalışmak üzere Libyalı General Hafter'i Libya'ya gönderdi. Biyografisi onun Amerikan yanlısı olduğunu gösterir... Mart 1987'de Hafter ve yaklaşık 300 Libyalı asker, Çad'da tutsak düştü. Ardından Çad ile temasa geçen Amerika, 1990 yılında serbest bırakılması için CIA aracılığıyla Çad ile pazarlık yaptı. Amerikan uçakları Hafter ve ekibini ilk önce Zaire'ye sonra da Amerika'ya götürdü. Amerika Birleşik Devletleri'nde ona siyasi sığınma hakkı verildi. Sonra sürgündeki Libya muhalefet hareketine katıldı. Ve böylece Hafter, 20 yılını Virginia'da geçirdi. CIA tarafından gerilla savaşı eğitimi verildi. 17 Şubat 2011 devriminden sonra Libya'ya geri döndü. Yeni askeri güç inşa etmek ve bu askeri güç yoluyla Libya'daki bölgeleri kazanıp yeni askeri zaferler elde etmek için Amerika onu Libya'ya gönderdi. Ya doğrudan ya da Mısır'daki ajanı es Sisi üzerinden ona silah ve para akıttı... Amerika, Libya'da siyasi çözüme sürekli takoz koydu. Hafter üzerinden kendisine bağlı etkili siyasal nüfuzun oluşmasını bekledi. Hafter, Trablus Avrupa özellikle İngiltere yanlısı siyasi elitin merkezi kabul edildiği için Libya'nın doğusuna odaklandı. Belli bir ölçüde başarılı oldu da. Tobruk merkezli Temsilciler Meclisini kontrol altına aldı. Libya'nın doğusunda askeri güç olarak varlığını kanıtladı.

3- 2015 yılında Avrupa, politik çözüm bulmak için daha fazla beklemenin faydasız olduğunu düşündü, çünkü her an siyasi elitin vakası değişebilirdi. Bu nedenle sürece ivme kazandırmak için Avrupa yanlısı bir özel elçinin Libya'ya gönderilmesi yönünde gayret sarf etti ve Leon'un gönderilmesinde başarı kaydetti de... Ve Avrupa, siyasi çözüme teşvik etmeye başladı. Güvenlik Konseyi'nde bu yönde mahalle baskısı oluşturdu. Oluşturulan mahalle baskısı nedeniyle Amerika, politik çözümü reddettiği takdirde sıkıntılı bir duruma girebilirdi... Bir yandan da Amerika, meseleye başka bir zaviyeden bakıyordu. Oluşan bu mahalle baskısından sonra siyasi çözümü veto

etmenin yararına olmayacağını gördü. Kontrollü bazı değişiklikler yapmak ya da tamamen iptal etmek için planlı bir şekilde Suheytrat Anlaşması'na onay verdi... Anlaşmanın sekizinci maddesi askeri gücün kontrolü ile ilgilidir... Avrupa, Hafter'in Amerikan ajanı olduğunu ve Amerika'nın da onu ordu komutanı yapmak istediğini bildiği için ordunun başbakana bağlı olmasını öngören bu sekizinci maddeyi koydu. Çünkü başbakan Serrac Avrupa yanlısı idi... Bu sekizinci maddenin aşılması zor bir engel haline geldiğini gören Amerika, anlaşmanın iptali için bu maddeyi iyi bir fırsat olarak gördü. Ta ki Hafter, ordu içinde ve sahada etkili bir aktör olsun, Trablus ve diğer kentlerde Avrupa yanlısı siyasi elit ile çekişecek etkili politik bir sınıf yaratsın...

4- İşte şuan ki portre budur. 2015 sonlarında imzalanan Suheytrat Anlaşması'ndan bu yana değişen pek fazla bir şey olmadı. Tarafların amacı, siyasi ve askeri motiflerinde de yeni bir gelişme yok... Suheytrat Anlaşması'ndan sonra biz, Libya konusunda bir dizi soru cevap yayınladık. Akıllı olan ya da hazır bulunup kulak veren kimseler için bu konuyu biz bu soru cevaplarda detaylıca açıkladık:

03 Haziran 2014 tarihli soru cevapta demiştik ki: *"Amerika, Libya'daki siyasi ortamın, Libya'da İngiliz yanlısı siyasi ortamı güçlendiren bazı Fransız uzantılar ile bir İngiliz ürünü olduğunu biliyor. Bu, yapılacak herhangi bir seçimde Avrupa yanlısı kişilerin çok az sayıda "bağımsızlar" ile birlikte seçimlerde ön plana çıkacakları anlamına gelir. Yapılacak bu seçimlerin ardından ortam istikrara kavuşacak ve Kaddafi yönetiminin devrilmesinde fiili askeri etkisini istismar etmek isteyen Amerika'nın emelleri de yok olup gidecekti. Daha fazla ve daha etkili nüfuz sahibi olabilmek için bunun istismar edilmesi, bu şartlarda seçimler yoluyla mümkün gözüküyordu. Çünkü şartlar, hâlâ Avrupa'dan yana idi. Onun için Amerika, askeri olarak kartları yeniden karmak ve Amerikan yanlısı yeni siyasi elit oluşturmak, sonra da seçimler yapmak amacıyla Libya'daki koşulları yeniden düzenlemek istedi. Bunun ilk adımı olarak askeri ajanını harekete geçirdi. Bu kişi, çoğu Avrupa ajanı olan Ulusal Kongre'nin hâkim olduğu statükoya karşı darbeye benzer bir eyleme kalkıştı... Amaç, kartları yeniden karmak ve Amerika için daha uygun koşullar oluşturana kadar seçimleri ertelemektir. Amerika, Libya'da tek başına kalmak istemese de en azından Avrupa'ya ortak olmak istiyordu. Böylece siyasi arena sadece Avrupa'ya kalmayacaktı. Bu yüzden Hafter harekete geçti. Biyografisi, onun Amerika yanlısı olduğunu gösterir..."*

11 Nisan 2015 tarihli soru cevapta da demiştik ki: *"Avrupa, Amerika'nın müzakereleri başarısızlığa uğratmak için çalıştığını biliyor. Bu nedenle Avrupa, Bernardino Leon gibi güvenilir bir Özel Temsilci seçti. Aslen o, Avrupalı bir özel temsilcidir... Hemen işe koyulan Bernardino Leon, siyasi çözüme ulaşmak için bir takım adımlar atılması çağrısında bulundu. Güvenlik Konseyi'nin 2213 sayılı karar uyarınca görev süresi 15 Eylül 2015 yılına kadar uzatılmadan önce Mart 2015 yılı sonunda sona erecek ilk görev süresi içinde misyonunu başarıyla tamamlama gayretinde. İlk görev süresi içinde krizi sona erdirmek için acele etmektedir. Görüşmeler Cenevre'de başladı. Libya sonra Fas ve Cezayir'e intikal etti. Sonra Fas'a tekrar geri döndü. 12 Mart 2015 Perşembe günkü görüşmelerin ilk turunda, Tobruk parlamentosu milletvekilleri Libyalı taraflar arasında yeniden başlayacak siyasi istişarelerin bir hafta ertelenmesini, yani daha fazla istişare için 19 Mart 2015 Perşembe gününe kadar uzatılmasını talep ettiler... Leon, en kısa zamanda siyasi çözüme ulaşmanın önemine vurgu yapıyordu... Ayrıca 16 Mart 2015 tarihinde ortak bir bildiri yayınlayan ve müzakerelerin başarısız olmasından sakındıran Avrupa Birliği, "Siyasi bir anlaşmaya varılamaması durumunda Libya'nın birliği tehlikeye girecektir. Ulusal Birlik hükümeti kurulması ve güvenlikle ilgili düzenlemeler konusunda anlaşmaya varıldığı takdirde Avrupa Birliği, Libya'ya verdiği desteği arttırmaya hazırdır." dedi. [16.3.2015 Alman haber ajansı]"*

19 Ocak 2016 tarihli soru cevapta da şöyle demiştik: *"İngiltere, siyasi ortamın ya da bu siyasi ortam içindeki çoğunluğun kendi yandaşı olduğunu biliyor. Onun için İngiltere, Leon önerileri doğrultusunda kurulan geçici hükümetin kendi kuklası olacağından emin. Bu nedenle Leon döneminde Suheytrat Anlaşması'nın imzalanıp onaylanması için acele etti, ama imzalanamadı. Kobler, özel temsilci olunca ve bir dizi de değişiklikler yapınca, İngiltere, bu değişikliklerin Amerika'nın Kobler üzerindeki baskılarının bir sonucu olduğunu fark etti. Bu baskılar, Amerikan oyunlarından bir oyun olarak görülebilir. Çünkü anlaşmayı istediği gibi yeniden formüle edene dek bütünüyle lağvetmek istiyordu. Amerika, kendi önderliğinde tezgâhlanan siyasi entrikalara eş zamanlı olarak Hafter'in yürüttüğü askeri operasyonlar da yeni bir siyasi elit yaratmak için çalışıyordu. Dolayısıyla İngiltere, bir an önce anlaşmanın imzalanması için çabalıyordu. Çünkü hesapta olmayan bir takım şeyler olabiliirdi. Hatta anlaşmada yapılan değişiklikler bile İngiltere için kabul edilebiliirdi. Böylece işler iyme kazandı ve 17 Aralık 2015'de Fas'ın Suheytrat kentinde nihai anlaşma imzalandı. Anlaşmaya meşruiyet kazandırmak ve uluslararası toplum tarafından kabul görmesini sağlamak amacıyla da Güvenlik Konseyi'ne başvurdu. Nihai anlaşma kararlarını da onaylatmak için Güvenlik Konseyi'ne 2259 sayılı karar tasarısı sundu... İngiltere'nin aceleciliği, anlaşmalara engel olmaya çalışan Amerikan hareketliliğinden*

kaynaklanıyordu... Libya Meclis Başkanının eski danışmanı İsa Abdül Kayyum, 13 Aralık 2015 günü Alghad televizyonuna yaptığı açıklamada " ABD Dışişleri Bakanı Kerry'nin açıklamaları, Fransız ve İngilizlerin aksine krizin çözümü için Amerikalıların yeterli çaba sergilemediklerini gösterdi..." dedi."

12 Mart 2016 tarihli soru cevapta ise şöyle geçmişti: "Bu "Amerikan" pürüzünün nedenine gelince, bilindiği üzere Libya'daki siyasi ortamın kahir ekseriyeti, Kaddafi yönetiminin kalıntılarıdır, yani Avrupa yanlısıdır... Herhangi bir bakanlık oluşumu, bu ölçüte göre olacaktır, yeni bakanlık da keza böyle olacaktır. Amerika, Hafter ve onun etrafında toplanan bir dizi askeri grup üzerinden hareket ediyor... Bu nedenle Amerika, iktidardaki aslan payını güvence altına alana dek ya bizzat kendisi ya Hafter ya da yandaşları üzerinden yürütülen askeri müdahaleler ile elinden geldiğince politik çözümü engelleyecektir... Avrupa ise Amerika'nın tam tersi hareket ediyor. Avrupa, anlaşmanın başarılı olması, hükümetin kurulması ve güvenoyu alması için çalışıyor. Zira Libya'daki siyasi ortam, hâlâ Avrupa'nın kontrolü altındadır ve bunun göstergeleri pek çoktur... İngiliz Dışişleri Bakanı Philip Hammond da Cezayir'i ziyaret etti ve mevkidaşı Dışişleri Bakanı Ramtane Lamamra ile 19 Şubat 2016'de bir araya geldi. Cezayir'de yaptığı açıklamada Hammond, "Libya'ya askeri müdahaleyi, ülkenin tanık olduğu krizi bertaraf etmek için en ideal çözüm olarak görmüyorum diyerek siyasi çözüm çağrısında bulundu." [19.2.2016 el-Cezire]"

5- Bu nedenle basiret sahipleri için Aralık 2015 yılında imzalanan Suheyraat Anlaşması'ndan bu yana hatta öncesinde bile her şey ayan beyan ortadadır. Avrupa, Libya'daki siyasi elitin kendi yanlısı olması nedeniyle çözüm için acele etmektedir. Amerika ise, uşağı Hafter aracılığıyla askeri ve yeni siyasi bir güç yaratana dek çözüme engel çıkarmaktadır... Bu yüzden müzakereler, yerinde patinaj yapmaktadır, bazen batıyor, bazen çıkıyor... Müzakerelerin başlamasının üzerinden daha bir ay bile geçmeden Tobruk heyetinin görüşmelerden çekilmesiyle görüşmeler askıya alındı... Selame, orada burada toplantılar yaparak öneriler sunuyor. Gerekli yerler ile istişarelerde bulunmak için görüşmelerden çekilmelerinin ve Tunus'tan Libya'ya dönmelerinin gerekçelerini ortaya koyuyor... Belki de tarafların nihai çözüme varmalarının arkalarındaki uluslararası güçlerin onayını gerektirdiğini biliyordur. Çassan Selame nihai çözüme onay veremez, çünkü böyle bir yetkiye sahip değil. Hatta arkalarındaki güçlerin anlaşmaya varması müstesna taraflar bile böyle sahip değiller. Bu yüzden tarafların geri çekilmesi ile müzakereler askıya alındı ve gerekli yerler ile istişarelerde bulunmak üzere Tunus'tan Libya'ya döndüler.

-El Cezire muhabiri, Suheyraat Anlaşması'nda değişiklik yapılması için Tunus'ta başlayan diyalog görüşmelerinin ikinci turunun ardından Temsilciler Meclisi heyetinin Libya Devlet Yüksek Konseyi ile yaptığı görüşmelerden çekildiğini söyledi... Bununla birlikte El Cezire muhabiri, çekilme sebebinin 8. Madde yüzünden olabileceğini belirtti. Başkanlık Konseyi ve hükümet konularının ele alındığı bu sabahki gürültülü patırtılı oturumda sekizinci madde üzerinde tartışma yaşandı. [16.10.2017 El Cezire]

"El Cezire'ye konuşan bir kaynak, dün pazartesi günü heyetler arasında yapılan görüşmelerin askıya alınmasını değerlendirmek amacıyla Birleşmiş Milletler (BM) Libya Özel Temsilcisi Çassan Selame ile Siyasi Diyalog Komisyonu Başkanı Abdüsselam Nassiyye ve Musa Ferec arasında Tunus'ta BM karargâhında bir toplantı gerçekleştiğini söyledi..." [17.10.2017 El Cezire]

"El Cezire Tunus muhabiri, BM Libya Özel Temsilcisinin, Libyalı siyasi diyalog taraftarlarına gün içindeki toplantılarında etüt etmek ve sırasıyla gözlemlerini almak üzere ayrılık ve ortak noktalarını içeren bir liste sunduğunu kaydetti." [18.10.2017 El Cezire]

"21 Ekim 2017 Cumartesi günü Tunus'ta düzenlediği basın toplantısında Selame, Tunus'ta Libya Devlet Yüksek Konseyi ile Temsilciler Meclisi heyetleri arasındaki diyalog görüşmelerinde anlayış ve anlaşma olanağının olduğunu, siyasi liderler ile görüşmek üzere Pazar günü Libya'ya döneceklerini söyledi. Aralarında, sekizinci madde dâhil olmak üzere bir dizi uyuşmazlık noktalarının olduğuna dikkat çeken Selame, BM heyetinin bunu gidermek için çalışacağını belirtti." [24.10.2016 El Cezire]

6- Buna göre Hafter'in askeri eylem üzerine odaklandığı artık bir sır değil. Hatta 21 Eylül 2017'de Çassan Selame gözetiminde Başkanlık Konseyi ile Tobruk parlamentosu arasında başlayan siyasi müzakereler sırasında dahi Hafter'in askeri eylemleri ve açıklamaları, askeri eylemler odaklıydı. Bu arada yaptığı açıklamalarda da müzakerelerin etkinliğini sorguluyordu. 14 Ekim 2017'de El Cezire'nin bildirdiğine göre "Emekli General Halife Hafter, BM gözetiminde yürütülen görüşmelerin Libya krizine çözüm bulma olanağı sorguladı... Bingazi kentinde gerçekleşen 1. Güvenlik Konferansı'nda konuşan Hafter, "Mevcut siyasi krizin yegâne çözümü şuan ki diyalog olamaz. Bu yönde halka güven telkin edici belirtiler yok. "Halkın iradesini temsil eden" ordu ve güvenlik güçleri dâhil olmak

üzere siyasi diyalog için başka alternatifler var." ifadelerini kullandı. 2017 Ağustos ayı ortasında yaptığı açıklamada ise Hafter, "Tüm Libya kontrol altına alınana dek mücadelemiz devam edecek." demişti [15.08.2017 Şarku'l Avsat]

Bu sebeple askeri çözümün siyasi çözüme önderlik etmesi için Libya'da Amerikan eylemlerinin odağını askeri çözüm oluşturuyor. Bu yüzden Amerika, Hafter'in askeri kontrolü artırmasıyla Amerikan kefesinin Avrupa kefesinden daha ağır bastığı bir çözüm süreci başlayana dek siyasi çözüme engel olacaktır. Yani Amerika, siyasi çözüme önderlik yapmak için askeri çözüme odaklanıyor ve bunun için her fırsatı kullanıyor... Bu nedenle Kahire'de askeri toplantı yapma fırsatı yakalayan Amerika, Hafter'in ordu içindeki fiili etkisini güvence altına almak için Hafter'e bu toplantıya katılma talimatı verdi.

30 Ekim 2017 günü Hafter, ya tamamı kendi yanlısı ya da karşıt olmayan Libya'lı silahlı milisler ile Kahire'de bir araya geldi... Toplantı 02 Kasım 2017 günü akşam vakti sona erdi. Şarku'l Avsat gazetesi, Libya'lı askeri liderlerin Kahire'de gerçekleştirdiği ve dün akşam sonuçlanan Libya ordusunun birleştirilmesi konulu görüşmelerin üçüncü turunda Libya ordusunun birleştirilmesi ve 2011 yılından bu yana güvenlik ve askeri kaos yaşayan Libya'daki sivil otoriteye bağlanması konusunda yarı nihai anlaşmaya varıldığını bildirdi... [04.11.2017 Şarku'l Avsat] Bu, Amerika ile uşakları Mısır ve Hafter'in bir ölçüde ilerleme kaydettiklerinin göstergesidir. Hafter, Avrupa'nın (İngiltere, biraz da Fransa ve İtalya) bazı yavaş kazanımlarının aksine sahada özellikle doğu ve petrol bölgelerinde büyük bir alanın kontrolünü ele geçirmiştir. Bununla birlikte bu, çatışmanın sona erdiği anlamına gelmez. Çünkü Avrupa'nın da Libya'da güçleri vardır. Üstelik siyasi eylemler konusunda Amerika'dan daha kurnaz hareket etmektedir... Dolayısıyla Amerika ve uşakları ile Avrupa ve uşakları arasında Libya konusunda uluslararası çatışmanın devam etmesi bekleniyor... Libya'lılar bu çatışmanın ateşi ile kavrulacaklardır!

7- Belirtmekte fayda var, Müslümanların sorunu düşmanlar eliyle değil, Müslümanlar eliyle çözülecektir. Çözüm, Allah'ın kolaylık sağladığı kimseler için oldukça kolaydır. Çözümün silahı da gizli ve alenen Allah'a halis olmak, söz ve eylemle Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e sadakat göstermektir. O zaman müzakereciler, Halife Ömer ibn Hattab döneminde fethedilen ve bütün halkı Müslüman olan, sömürgeci kâfirlerden ziyade sorunlarının Allah'ın Kitabı ve Rasûlü'nün Sünnetine göre çözüldüğü köklü bir İslam ülkesi karşısında olduklarını göreceklerdir.

"Zulmedenlere sakın meyletmeyin. Yoksa size de ateş dokunur. Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra size zafer de verilmez." [Hud 113]

Sonuç olarak burada daha önce söylediğimizi yineliyoruz: Dünyanın dört bir tarafına hayır ve adaleti taşıyan, İslam'ın yayılması için fetihlerin hareket noktası olan Müslümanların ülkelerinin bir savaş meydanına dönüşmesi acı vericidir. Sömürgeci kâfirler, bizi öldürmek ve servetlerimizi yağmalamak için adeta birbirleri ile yarışıyorlar. Sadece kendi elleri ile değil aynı zamanda bizim rengimizdeki ajan çocuklarının elleri ile akan her damla kanımız için ağız dolusu gülüyorlar.

Sömürgeciler kâfirler, bizim düşmanlarımızdır. Dolayısıyla bizi öldürmek için ellerinden geleni yapmaları hiç şaşkırtıcı değildir. Onların yanında yer alan kimisi Amerikan, kimisi de Avrupa yanlısı, İslam'ın ve Allah'ın kelimesini yüceltmek için değil, sömürgeci kâfirlerin çıkarları için kendi aralarında savaşan Libya'lı gruplara gelince, en büyük günah ve vebal onlara aittir. Müslümanların kendi aralarında savaşmaları İslam'a göre büyük bir suçtur. Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

"Her Müslümanın Müslümana kamı, malı ve ırzı haramdır." [Müslim] Yine Rasûl Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

"Şüphesiz dünyanın yok olması Allah katında Müslüman bir kişinin öldürülmesinden daha ehvendir." [Nesâi]

"Şüphesiz ki bunda kalbi olan yahut hazır bulunup kulak veren kimseler için bir öğüt vardır." [Kâf 37]